

ATIK MI? HIÇ DERT DEĞİL

David Morichon

Çeviren: Pınar Dündar

Yaş Grubu: 36-72 ay

Hedeflenen Sözcük	Anlamı
İcat (Sayfa 2)	Daha önce bulunmayan bir şeyin bulunup geliştirilmesidir. Örneğin; bir makine ilk kez geliştirildiğinde buna “icat edildi” deriz.
Sabırsızlanmak (Sayfa 2)	Sabredememek, herhangi bir şeyin olması için heyecanla beklemek ve hemen olmasını istemek.
Makine (Sayfa 2)	Günlük yaşantımızda daha az enerji ve güç harcamamızı sağlayan, işlerimizi kolaylaştıran ve çeşitli parçalardan oluşan (motor, çarklar,vb...) aletler.
Pil (Sayfa 4)	Bazı makinelerin çalışabilmesi için elektrik enerjisi üreten araç.
Sızıntı (Sayfa 4)	Su,yağ gibi sıvı maddelerin hafifçe akması, sızmasına sızıntı denir.
Atık (Sayfa 5)	Artık ihtiyaç duymadığımız, kullanılmayan her şey.
Denizaltı (Sayfa 8-10)	Hem su üstünde hem de deniz altında hareket edebilen araç.
Okyanus (Sayfa 12)	Çok büyük deniz.
Roket (Sayfa 15)	Uzayda gidebilen taşıt, füze.
Gurur duymak (Sayfa 19)	Bir şeyi yaptığı ya da başarabildiği için insanın kendisi veya başkalarıyla övünmesi.

/a/ ve /s/ Seslerinin Öğretimi

/a/ (Öykünün kahramanı Albert’in isminin başlangıç sesi /a/’dan yola çıkılarak bu kitapçıkta önerilen etkinlikler uygulanır.

/s/ Hedef sözcüklerden biri olan “sızıntı” sözcüğünden yola çıkılarak bu kitapçıkta önerilen etkinlikler uygulanır.

OKUMA ÖNCESİNDE

1. Kitap okunan ortamda çocukların dikkatinin dağılmasına neden olacak çevresel uyaranların olmamasına ve tüm çocukların su ve tuvalet gereksinimlerinin karşılanmış olmasına dikkat edin.

2. Çocukların kitabın resimlerini rahat bir şekilde görebilmeleri için mümkünse U şeklinde oturmalarını sağlayın.

3. Kitabı çocuklara doğru tutun. Siz kitabı okurken çocukların resimleri görebilmeleri için kitabı yan taraftan okumaya çalışın.

4. **Kitap kapağı, yazar, çizer ve yayınevi bilgisi:** Çocukların öncelikle kitabın kapağındaki resme bakmaları istenir ve kapaktaki resimde neler gördükleri sorulur. Kapak sayfasındaki hayvanların neler yaptığına ve neyin üzerinde durduklarına dikkat çekilerek kitabın adının ne olabileceği konusunda tahminde bulunmaları istenir. Çocukların tahminleri alındıktan sonra, kitabın adı, yazarı ve yayınevi parmakla gösterilerek okunur. Bu yayınevine ait başka bir kitabın daha önce okunup okunmadığı sorulur. Çocuklar hatırlarsa pekiştirilir. Eğer hatırlamıyorlarsa öğretmen tarafından “Rüzgârlı Bir Gün” ve "Deniz Ne Kadar Derin" kitaplarının da aynı yayınevi tarafından basıldığı hatırlatılır ve TÜBİTAK’la ilgili tekrar kısa bir bilgi verilir. Ardından kitabın iç kapağındaki resim gösterilir ve bu resimdeki orman ve ormanda bulunan makineye dikkat çekilir. Daha sonra bir sonraki sayfaya geçilerek kitabın yazarı ve çizerinin yabancı olduğu söylenir ve kitabı Türkçeye çeviren bir kişi olduğundan söz edilir. Kitabı çeviren kişinin isminin “Pınar Dünder” olduğu söylenir.

5. Kitabın başlığına ve kapak resmine dikkat çekerek kitabın ne hakkında olduğuna ve öyküde ne tür olaylar olabileceğine dair çocuklara açık uçlu sorular sorun. Çocuklara mümkün olduğunca konuşma fırsatı vererek konuşma becerilerini geliştirmemiz önemlidir. Örneğin;

Bu resimde neler görüyorsunuz?

Sizce fare ne yapıyor?

Sizce bu hayvanlar neyin üzerinde duruyorlar?

Siz hiç daha önce kalem kullanan bir fare gördünüz mü?

Sizce bu öyküde neler anlatılıyor olabilir?

Daha önce içinde fare geçen bir öykü hatırlıyor musunuz? Denilerek çocukların “*Peynirli Börek*” isimli kitabı ve kahramanı fare “*Tini*” yi hatırlamaları beklenir.)

Çocukların verdikleri yanıtları açıklamalarını isteyerek kullandıkları ifadeleri genişletin. Örneğin; Çocuklardan “fare yazı yazıyor ve çizim yapıyor” gibi bir yanıt gelirse, “evet, fare bir makine şekli çiziyor, şimdi öyküyü okuyunca neden çizim yaptığını öğreneceğiz” şeklinde bir genişletme yapılabilir.

6. Çocukların öykü hakkındaki tahminleri alındıktan sonra çocuklara öyküyü dikkatlice dinlemeleri söylenir ve kitabın ilk sayfası gösterilerek bütün çocuklar tarafından rahatça duyulabilecek bir ses tonu ile öykü okunmaya başlanır.

OKUMA SIRASINDA

2. Sayfa

İcat: 2. sayfaya geçildiğinde, öncelikle Albert ve Henry çocuklara parmakla işaret edilir. Böylece kahramanlardan hangisinin Albert, hangisinin Henry olduğunu çocuklar ayırt edebilirler. Ardından ilk cümledeki “**icat**” sözcüğüne çocukların dikkati çekilir bu sözcüğün ne anlama geldiği sorulur. Çocukların yanıtları alındıktan sonra, “icadın”; insanlara yararlı olması daha önce bulunmayan bir şeyin geliştirilmesi, olduğu söylenir. Bunun için çok meraklı olmak ve araştırmak gerektiği anlatılır. Çocuklara icat etmek isteseler neler icat etmek istedikleri sorulur ve yanıtları dinlenir.

Sabırsızlanmak: 2.sayfada yer alan “sabırsızlanmak” sözcüğünün ne anlama geldiği hakkında konuşulur ve Albert’in neden sabırsızlandığı sorulur. Öğretmen sabırsızlanmaya örnek olması için kendisinin onlarla hergün farklı oyunlar oynamak için sabırsızlandığını söyler ve çocuklardan da onların ne zaman ve neden sabırsızlandıkları öğrenilir. İnsanların sabırsızlandıklarında heyecanlı ve telaşlı olduklarından konuşulur.

Makine: Çocuklara önce genel olarak makineleri neden kullandığımız anlatılır. Ardından çocuklardan bazı makine isimleri söylemeleri istenir. Öğretmen bu konuda çocuklara destek olabilmek için bazı makine resimleri (Ek-1) (bulaşık makinesi, çamaşır makinesi, bilgisayar, ütü, fotoğraf makinesi) getirmiştir ve bunlar gösterilerek isimlendirilir.

4. Sayfa

Pil: Çocuklara “pilin” ne işe yaradığı sorulur ve öğretmen yanında getirdiği farklı boyutlardaki pilleri çocuklara gösterir.

Sızıntı: Aynı sayfada yer alan mor sızıntı çocuklara gösterilir ve sızıntı hakkında konuşmaya başlanır. Çocuklara başka nelerin sızabileceği sorularak yanıtları genişletilir. Örneğin su ve zeytinyağının da sızabileceği söylenir. Başka akışkan maddelere örnekler verilebilir. Öyküde geçen sızıntının nereden aktığı sorulur ve çocukların yanıtları dinlenir. Neden mor renk olduğu konuşulur.

Çocuklarla yapılan bu konuşmaların sonunda /s/ sesiyle başlayan başka sızan bir şey olduğu söylenir ve “su” yanıtını bulmaları beklenir. Ardından /s/ sesiyle başlayan diğer nesnelere örnekler bulunur. Örneğin; sucuk, simit, sarı, siyah, salata, sandalye, sepet, salıncak, suluk, saç, saman gibi /s/ sesiyle başlayan sözcükler bulmaları konusunda çocuklar yönlendirilir.

5-6. Sayfa

Atık: Bu sözcüğün ne anlama geldiği önce çocuklara sorulur. Daha sonra öğretmen tarafından tanımlanarak çocuklardan örneklendirmeleri istenir. Çocuklarla nelerin atık olabileceği ve atıkların çevreye verebileceği zararlar,(pis kokular, kötü bir görüntü, vb....)hakkında konuşulur. Atıkların nereye atılabileceğine dair fikir yürütmeleri beklenir. Çocuklara bu sefer de atıkların tekrar kullanılıp kullanılmayacağı sorulur ve “*geri dönüşüm*”

kavramından kısaca söz edilir.

6. sayfada Albert'in atığı neden uzaklaştırmak istediği ve önce nasıl bir yol bulduğu tartışılır. Ardından 5. Sayfada yazan "Atık mı? Hiç Dert Değil!" sözüne dikkat çekilir. Bu söz öğretmen tarafından A4 kağıda çocuk sayısı kadar yazılmıştır (Ek-2). Öğretmen çocuklara keserek bu sözü dağıtır. 5. sayfadan sonra bu sözü her duyduklarında ve gördüklerinde ellerindeki kağıtları kaldırmaları beklenir. Böylece çocukların aynı yazılmış sözlere yazılı metin üzerinden ve dinleyerek dikkatleri çekilmiş olur.

7-8. Sayfa

Çocuklardan 7 ve 8. sayfalarda da "Atık mı? .....!" sözünü tamamlamaları ve ellerine verilen bu sözün yazılı olduğu kağıtları kaldırmaları beklenir. Bu sözün ayrıca kitabın ismi olduğu vurgusu yapılır.

Denizaltı: Çocuklara bir denizaltı resmi (Ek-3) gösterilerek denizaltının nasıl bir araç olduğu konuşulur. Gösterilen resimle kitapta çizilen denizaltı resmi karşılaştırılır. Benzerlik ve farklılıkları konuşulur. Ardından Albert'in denizaltı ile ne yapacağını tahmin etmeleri beklenir. Çocukların yanıtları dinlendikten sonra 10. sayfa okunur.

12.sayfa

Okyanus: Albert, bu sefer atığı okyanusun dibine bırakmaya götürmüştür. Okyanusun ne demek olduğu anlatılır ve denizden farkı konuşulur. Albert'in okyanusta hangi taşıyla gittiği sorulur. Çocukların yanıtları dinlenir. Diğer deniz taşıtlarının neler olabileceği söylenir ve "Peynirli Börek" kitabında geçen deniz taşıtı hatırlatılır.

13-14. Sayfa

Bu sayfalarda çocuklara ormanın neden hastalandığı sorulur. Ardından insanların ormanları başka nasıl kirlettikleri ve ormanların kirlenmesini önlemek için neler yapabileceğimiz konuları hakkında konuşulur.

15-16. sayfa

Öğretmen benzer sayfalarda olduğu gibi "Atık mı Hiç Dert Değil!" sözünü parmağıyla işaret eder ve bu sefer çocuklardan bu sözü seslendirmelerini ister.

Roket: Çocuklara uzay ve astronotlardan söz edilir. Roketin ne demek olduğu açıklanır ve 16. sayfadaki resmi gösterilir. Albert'in roketi ne için kullanacağı sorulur ve çocukların yanıtları dinlenir.

Bu süreç yaşandıktan sonra 16. sayfada yan yana dört kez yazılan "çok çok çok çok" sözcüklerinin de birbirinin aynısı olduğuna dikkat çekilir. "çok" sözcüğü bu sayfada dört farklı tonda söylenir ve çocukların da tekrar etmesi istenir.

17-18. sayfa

Sayfadaki metin çocuklara okunduktan sonra uzayda "ay" dan başka nelerin olabileceği konuşulur. Yıldızlar, gezegenler ve güneşten kısaca söz edilir.

19. sayfa

Gurur duymak: Albert'in neden kendisiyle gurur duyduğu konuşulur ardından insanların ne zamanlar gurur duyacakları sorulur ve tartışılır.

21-22.sayfa

Çocuklara 22.sayfadaki metin okunduktan sonra "Mor renkli atık yağmur haline nasıl geldi?" sorusu sorularak hemen öncesinde olanlar kısaca tekrarlanır.

23-24.sayfa

Çocuklara 23. sayfadaki metin okunur ve Albert ile Henry'nin uyuyakaldıkları vurgusu yapılır. Ardından öykünün nasıl sonlandığı konuşulur. Böylece kitabın son sayfasını da okuduktan sonra öykünün bittiği söylenir.

Arka Kapak

Arka kapağın iç kısmında yer alan resim gösterilir ve bu resimdeki makinenin yanında oynayan hayvanlara dikkat çekilir. "Makinenin ne zaman tamamlanacağını düşünüyorsunuz?" sorusu sorulur ve çocukların yanıtları dinlenir. Kitap kapatılarak arka kapağı gösterilir ve isimlendirilir (burası kitabın arka kapağı).

OKUMA SONRASINDA

Özetleme

1. Çocuklardan okunan öyküyü özetlemelerini isteyin. Bunun için, aşağıda yer alan sorulardan yararlanabilirsiniz.

Sorulabilecek sorular:

Bu kitabın adı neydi?

Albert arkadaşı Henry'den neden yardım istedi?

Albert neden sabırsızlanıyordu?

Albert makinesini icat etmeye başladığında akışkan bir şey fark etti. Bunun adı neydi ve ne renkti?

Albert, atıktan kurtulmak için el arabasıyla ne yaptı?

Ardından denizaltıyla atığı nereye götürdü?

Okyanusa götürdükten sonra atık nereye zarar verdi?

Albert bu sefer hangi taşıta bindi ve atığı nereye bıraktı?

Ardından mor atık yeryüzüne tekrar nasıl geri döndü?

Öykünün sonunda Albert ve Henry aslında uyuyorlardı ve rüya görüyorlardı. Siz

Albert'in yerinde olsaydınız çevreye zarar vermemesi için atığı ne yapardınız?

2. Çocuklar öyküyü özetledikten sonra “sizce burada anlatılanlar gerçek olabilir mi?” diye sorun. Çocuklardan gelen yanıtlar doğrultusunda neden gerçek olamayacağı hakkında çocukların yorumlarını dinleyin. Kullandıkları sözel ifadeleri genişleterek tekrarlayın.

3. Çocuklardan bu öykü için yeni bir son oluşturmalarını isteyin (Çocuklar, sizce bu öykünün sonunda başka neler olabilirdi?). Çocuklara çevreyi korumak için başka nasıl makineler icat edebileceklerini sorun.

Etkileşimli Kitap Okuma Uygulamasından Sonra Gün İçinde Yapılabilecek Etkinlikler

Sesbirim Farkındalığı

1. Çocuklara kitabın kahramanı gösterilerek onlardan Albert'e /a/ sesiyle başlayan başka isimler bulmaları istenir. Çocukların yanıtları yazılır (Ali, Ahmet, Ayhan, Atakan, vb...) ve isimler sayılır.
2. Öğretmen çocuklara iki farklı küp hazırlar. Çocuklardan /s/ sesiyle başlayan sözcükler söylemeleri istenir. Bu küpün altı yüzüne de çocukların buldukları /s/ sesiyle başlayan sözcüklerin isimleri yazılır. Ardından her çocuk sırayla gelir ve iki küpü birden atar. Küplerin en üst yüzlerinde hangi sözcükler yazılıysa çocuklar o sözcüklerin içinde geçtiği cümleler kurarlar. Örneğin; küpün birinde en üstte “simit”, diğerinde de “sandalye” sözcükleri denk geldi. Örneğin şöyle bir cümle “Deniz küçük sandalyesine oturarak simidini hızlıca bitirdi.” olabilir. Öğretmen çocukları bu konuda yönlendirir.

Sözcük Bilgisi ve Yazı Farkındalığı

1. Ek 4'te yer alan resimler (denizaltı, farklı makine resimleri, roket, pil) çocuklara gösterilir ve resimlerde neler olduğunun isimleri söylenerek öğretmen tarafından yere konulur. Ardından hareketli bir müzik açılır. Çocuklar müzik eşliğinde resimlerin etrafında dans ederler. Müzik kapatıldığında çocuklar, öğretmen hangi resimdeki nesne, vb... ismini söylediye tek ellerini üst üste bu resmin üzerine koyarlar. Ardından eli en üstte kalan çocuktan başlayarak o resmin kendilerine neyi hatırlattığını tek bir sözcük olarak söyler ve ellerini kaldırır. Bir resimle ilgili hatırlanan/çağrışım yapan sözcükler söylenirken her çocuğun farklı sözcükler söylemeleri konusunda rehberlik edilir. Sürekli aynı sözcük söylenirse öğretmen “Değiştir, Hiç Zor Değil!” yönergesini verir. Örnek: Müzik açıldı ve çocuklar dans ettiler. Müzik durunca öğretmen “roket” dedi. Çocuklar da tek ellerini üst üste roket resminin üzerine koyarlar ve roket deyince akıllarına gelenleri söyleyip (uzay, ay, astronot, vb...) ellerini çekerler. Resmi olan tüm sözcükler için bu süreç tekrarlanır.

2. Öğretmen çocuklara hedef sözcüklerden oluşan kısa bir öykü yazdığını söyler. Bu öyküyü okurken kendisine yardımcı olmalarını ister. Bu öykü beyaz bir kartona aşağıdaki gibi yazılmıştır. Hedef sözcüklerin olduğu yerler boş bırakılmıştır. Süreçte bu sözcüklerin küçük boy resimleri de kullanılacaktır (Ek-5). Tüm çocuklar bu kartonu görebilecekleri bir şekilde otururlar. Öğretmen öyküyü okumaya başlar ve hedef sözcüklerin yazılmadığı yerlerde okumayı durdurur. Çocuklara boş bırakılan yere hangi sözcüğün resmini yerleştirebileceklerini sorar. Bu etkinlik öncesinde çocuklarla resimlerin neler olduğu konuşulmalıdır. Öykü:

“Benim adım Aslı. Ben, anneannem ve dedem okullar tatil olunca bir yolculuğa çıktık. Bu yolculukta bir yolcu gemisiyle denizlerden de büyük olan bir ..... (okyanus) geçtik. Okyanustan geçerken denizin altında giden bir ..... (denizaltı) gördük. Denizaltını görmek beni çok şaşırttı. Denizin altından nasıl gidebildiğini öğrendim. Bir gün gemi bir limanda durdu. Limanın yakınında bir fabrika vardı. Fabrikadan çıkan ve çok kötü kokan ..... (atıklar) çevreye yayılmıştı. Fabrikanın çevresi ne kadar da kirliydi. Bu duruma çok üzül müştüm. Sonra fabrikanın yakınındaki bu limandan ayrıldık. Ayrılırken çevreyi koruyacağıma kendime söz verdim. Annem ve babamı özlemiştim ve onları görmek için ..... (sabırsızlanıyordum). Tüm yolculuk boyunca birçok fotoğraf çektim. Fotoğraf makinemin ..... (pili) bitince yeni ..... (piller) taktım. Bu kadar güzel fotoğraflar çektiğim için dedem benimle ..... (gurur duyduğunu) söyledi. Dedemin söyledikleri ve bu güzel yolculuk beni çok mutlu etti. “

3. Öğretmen, kitapta geçen ve okuma sırasında konuşulan “okyanus, roket, atık, pil, makine, sızıntı, denizaltı” resimlerini sınıfa getirir ve önce çocuklara gösterip bir kutu içerisine katlayarak koyar. Not: diğer hazırlanan resimler bu süreçte de kullanılabilir. Çocuklarla daire şeklinde oturulur. Sınıfa dilbaza yapıştırılmış bir ağız resmi getirilir. Müzik açılır ve elden ele ağız resmi dolaşır. Müzik kapanınca kimin elinde kalmışsa o çocuk kutudan bir resim seçer ama seçtiği resmin ne olduğunu görmemelidir. Öğretmen resmi ebe olan çocuğa göstermeden onun sırtına yapıştırır. Çocuk sınıftaki diğer arkadaşlarına sorular sorarak sırtına yapıştırılan resmin ne olduğunu bilmeye çalışır. Örneğin ebe olan çocuk kutudan “pil” resmini seçti. Öğretmen çocuğa göstermeden pil resmini sırtına yapıştırır ve ebe olan çocuk diğer arkadaşlarına sorular sormaya başlar. Örneğin; ne renk?, neye benziyor?, vb... Diğer çocuklar sözcüğün ne olduğunu söylemeden ebe olan arkadaşlarına ipuçları verirler. Bu süreç tüm resimler için farklı çocuklarla tekrarlanır.

4. **Aynı Yazılmış Sözcükler Avı:** Bu oyunda çocuklarla birlikte sınıftaki kitaplar, getirilen gazete ve dergilerden aynı sayfa içerisinde aynı yazılan sözcükler bulunur ve gazete/dergilerden bulunmuşsa kesilir. Öğretmenin sınıfın bir köşesine astığı “Aynı Yazılmış Sözcükler Panosuna” yapıştırılır. O haftanın sonunda bu panodaki sözcükler öğretmen tarafından parmakla işaret edilerek okunur.

Ek-1

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Atık mı Hiç Dert Değil!

Roket

Ek-4 Pil

buyulec Net

Ek-4
Farklı Makineler

Ek-5

Denizaltı

Piller

Pil

Okyanus

Atık

Gurur duymak

Sabırsızlanmak

